

Başvuru: 05.06.2022

Kabul: 16.11.2022

OnlineFirst: 31.12.2022

DOI: 10.37344/talim.2022.34

Copyright @ 2022 • ÖNDER

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/talim>

e-ISSN: 2630-5887

Aralık 2022 • 6(2) • 136-146

İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı İlgilerinin İncelenmesi

Şerife Ceylan¹

Öz

Arapça yaklaşık 23 ülkede 300 milyonu aşkın kişi tarafından konuşulan dünyayı altıncı resmi dilidir. Arapça öğretimi İslamiyet'i kabul ile başlamıştır. Özellikle yirmi birinci yüzyılda Arap dünyasının elde ettiği ekonomik ve stratejik öneme paralel olarak Arapça eğitim ve öğretimine verilen önem artmıştır. Günümüzde Arapça eğitimi, İslami eğitimin temelini oluşturan İmam-Hatip okulları başta olmak üzere birçok kurumda verilmektedir. Bu araştırmanın amacı, son yıllarda akademik ve sosyal alanda başarıları ile ön plana çıkan Proje İmam Hatip Liselerinde öğrenim görmekte olan 9. Sınıf öğrencilerinin Arapça dersine karşı ilgilerini incelemek şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi kişilerin görüş ve özelliklerini bireyler açısından nasıl dağıldığını ortaya koyan bir araştırma modelidir. Bu kapsamda araştırmanın örneklemini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar Proje İmam Hatip Lisesinde eğitim gören 9. Sınıf öğrencilerinden 96 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanması için örnekleme alınan öğrencilere "Arapça Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 24 programı ile analiz edilmiştir. Likert yapılı ölçeğin güvenirlik düzeyinin belirlenmesi için Cronbach's Alpha analizi yapılmış, ölçeğin güvenirlik katsayısının alt faktörlerde 0.72 ile 0.87 arasında değiştiği ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Verilerin analizinde ise elde edilen verilerin dağılımının normal dağılım göstermesi nedeniyle iki grup arasındaki farklılıkların incelenmesinde bağımsız örneklem için t testi, ikiden fazla gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesinde de tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin Arapça dersine ilişkin tutumları sınav haftası haricinde Arapça ders çalışma sürelerine göre farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

İmam Hatip • Proje İmam Hatip • Arapça Öğrenimi • Öğrenci ilgisi

Bu makale Prof.Dr. Hüseyin Elmalı danışmanlığında hazırlanan "Proje İmam Hatip Liselerine farklı Ortaokuldan gelen öğrencilerin Arapça Dersine Karşı İlgileri" başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Şerife Ceylan, İstanbul Aydın Üniversitesi, Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, serifeceylan089@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4532-7421.

Examination of The Interest of the Students in Arabic Classes at Project Imam Hatip High Schools

Şerife Ceylan

Abstract

Arabic is the sixth official language of the world, spoken by more than 300 million people in about 23 countries. Arabic teaching in our country started with the acceptance of Islam. In parallel with the economic and strategic importance of the Arab world, the importance given to education and teaching in Arabic has increased. Today, Arabic education is given in many institutions, especially Imam-Hatip schools, which form the basis of Islamic civilization. The subject of this research is the 9th Imam Hatip High School Project, which stands out with its academic and social achievements. It was determined as a study of the interest of the students in the Arabic lesson.

General screening method, one of the quantitative research methods, was used in the study. The screening method is a research model that reveals how people's views and characteristics are distributed in terms of individuals. In this context, the sample of the research consisted of 96 9th grade students studying at Afyonkarahisar Project Imam Hatip High School in the 2021-2022 academic year. In order to collect the data, the "Attitude Scale Towards Arabic Lesson" was applied to the sampled students. The obtained data were analyzed with SPSS 24 program. Cronbach's Alpha analysis was performed to determine the reliability level of the Likert-structured scale, and it was determined that the reliability coefficient of the scale ranged between 0.72 and 0.87 in sub-factors and was reliable. In the analysis of the data, since the distribution of the obtained data is normally distributed, t-test for independent samples was used to examine the differences between the two groups, and one-way analysis of variance was used to examine the differences between more than two groups. As a result of the research, it was determined that the attitudes of the two groups of students towards the Arabic lesson differ according to the duration of Arabic study excluding the lesson and exam week.

Keywords

Project İmam Hatip High School • Arabic education • Student interests

امتحان إرمنات إرمون من إنتيرست الطلاب في دروس أورك العربية في مشروع مدرسة الإمام الخطيب إتش أوركجن

شريف جابيلان

ملخص

يتحدث العربية أكثر من 300 مليون شخص في حوالي 23 دولة وهي واحدة من اللغات الرسمية السادسة في العالم. عندما ننظر إلى العالم التركي ، نرى أن تعليم اللغة العربية باللغة التركية بدأ بقبول الإسلام. اليوم ، بسبب تقدم العلاقات الاقتصادية والاجتماعية والثقافية والسياسية والتجارية مع المجتمعات العربية ، ازدادت أهمية اللغة العربية وظهرت الحاجة إلى تعلم اللغة العربية. مدارس الإمام الخطيب هي المؤسسات الرائدة التي توفر تعليم اللغة العربية في بلدنا. تعتبر دورة اللغة العربية أساسية إلى حد ما بين الدورات المهنية ، خاصة في مدارس الإمام الخطيب الثانوية. لأن المصادر الدينية ، وخاصة القرآن والحديث ، هي باللغة العربية. بالنظر إلى كل هذه الأمور ، فإن الهدف من هذا البحث هو دراسة اهتمامات طلاب الصف التاسع الذين يدرسون في مدارس بروجي إمام خطيب الثانوية تجاه دروس اللغة العربية.

تم استخدام طريقة الفرز العام ، وهي إحدى طرق البحث الكمي ، في الدراسة. في هذا السياق ، تكونت عينة البحث من 96 طالبًا في الصف التاسع ، يدرسون في مشروع أفيون قره حصار ، مدرسة الإمام الخطيب الثانوية في العام الدراسي 2021-2022. من أجل جمع البيانات ، تم

SPSS تطبيق "مقياس الموقف تجاه درس اللغة العربية" على عينة من الطلاب. تم تحليل البيانات التي تم الحصول عليها باستخدام برنامج . تم إجراء تحليل ألفا كرونباخ لتحديد مستوى الموثوقية لمقياس منظم ليكرت ، وتقرر أن معامل الموثوقية للمقياس يتراوح من 0.72 إلى 0.87t في العوامل الفرعية وكان موثوقاً به. في تحليل البيانات ، نظراً لتوزيع البيانات التي تم الحصول عليها بشكل طبيعي ، تم استخدام اختبار للعينات المستقلة لفحص الاختلافات بين المجموعتين ، وتم استخدام تحليل التباين أحادي الاتجاه لفحص الاختلافات بين المجموعتين. نتيجة البحث تبين أن اتجاهات المجموعتين تجاه درس اللغة العربية تختلف باختلاف مدة دراسة اللغة العربية باستثناء الدرس وأسبوع الامتحان.

الكلمات المفتاحية

مشروع مدرسة الإمام الخطيب الثانوية * تعليم اللغة العربية * اهتمامات الطلاب

İmam Hatip Liselerinin tarihi Osmanlı Devleti'nin son yıllarına dayanmaktadır. Osmanlı döneminde vaiz yetiştirmek için Medresetü'l-Vâizîn, imam ve hatip yetiştirmek için Medresetü'l-Eimme ve'l-Hutebâ açılmış fakat istenilen düzeyde verim alınmadığı için Medresetü'l-İrşâd adı altında birleştirilmiştir. 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulünden sonra tüm eğitim kurumları Millî Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetimine girmiştir. 1924 yılında Tevhidi Tedrisat kanunu ile "İmam Hatip Mektepleri" açılmış; fakat öğrenci sayısının az olması ve yeterince ilgi görmemesi gibi sebeplerle 1927 yılında kapatılmıştır (Öcal, 1998). 1950 yılında iktidarın değişmesiyle beraber bu okullar tekrar ön plana çıkarak eğitime devam edilmiştir. 1997 yılına gelindiğinde ise İmam Hatip Liselerinin sayıları artmış ve ortaöğretim kısmı da açılmıştır. Fakat daha sonra zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması ile birlikte İmam Hatip Ortaokulları 2000 yılında son mezunlarını vererek 2012 yılına kadar kapalı kalmıştır. 2013 yılında İmam Hatip Liseleri, Anadolu İmam Hatip Lisesi bünyesine girmiş, 2014 yılında MEB'e "proje okulu" açma yetkisi veren 6528 sayılı kanun (Resmî Gazete, 2014) çerçevesinde 01.09.2016 tarih ve 29818 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan yazı ile Millî Eğitim Bakanlığı, özel ve proje programı uygulayan eğitim kurumları kapsamına alınmıştır. Bununla birlikte birçok İmam Hatip Lisesi ve Ortaokulu Proje Okulu olma yolunda hızla ilerlemektedir. Açıldığı günden itibaren okulların amacı dini doğru kaynaklardan öğretmek, toplumun ihtiyacı olan din adamlarını yetiştirmek, milli/manevi değerlere bağlı, akademik olarak donanımlı, özgüvenleri yüksek, kendi medeniyet değerlerinin farkında olan öğrenciler yetiştirmektir. (MEB,2016)

Proje İmam Hatip Liselerinde merkezi sistem ile yapılan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) uygulanarak öğrenci alınmaktadır. Başta İmam Hatip Ortaokulları olmak üzere diğer ortaokullardaki öğrenciler de bu okulları tercih edebilmektedir.

Proje İmam Hatip Liselerinde yabancı dil olarak Arapça çok önemlidir. Çünkü meslek derslerinin ana kaynağıdır. Okutulan bütün meslek derslerinin içeriğini Arapça kavram ve terimler oluşturmaktadır. Başta Kur'an-ı Kerim, Hadis, Tefsir gibi birçok meslek dersinin iyi anlaşılabilmesi ve idrak edilebilmesi ancak Arapça dersinin yardımı ile olur. Aynı zamanda Arapça; karşımıza bir dinin dili olarak değil, son yıllarda uluslararası alanda oldukça yaygın ve gerekli bir dil olarak karşımıza çıkmaktadır. İmam Hatiplerin kuruluşundan bu yana, Arapça dersleri geleneksel yöntem ve ezbere dayalı bir eğitim şeklinde devam etmiştir. Fakat günümüz dünyasında teknolojinin de ilerlemesiyle, dil öğretim teknik ve yöntemleri oldukça çeşitlilik kazanmış dile yeni yaklaşımlar getirilmiştir.

İmam Hatip Ortaokulu ve Proje İmam Hatip Lisesi 9.Sınıf Arapça öğretim programındaki temalara ve haftalık ders saatlerine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 1

Arapça Öğretim programı: 5, 6, 7, 8. ve 9. Sınıf Arapça Tema ve Ders Saatleri

Sınıflar	Tema	Haftalık Ders Saati
5.sınıf	Sesler ve Harfler Okuyorum ve Yazıyorum Selamlaşma ve Tanışma Ailem ve Evim Okulum ve Arkadaşlarım	4 Saat
6.sınıf	Günlük Hayat Yiyecekler ve İçecekler Sağlık-Giyisiler Kutsal Mekanlar Ulaşım	4 Saat
7.sınıf	Meslekler Alışveriş Hava Durumu Vatanım İbadetler İletişim	3 Saat
8.sınıf	Etkinlikler Kültür ve Sanat Değerlerim Doğa-Spor Okula Veda	3 Saat
9.Sınıf	Liseye Merhaba Ailem ve Akrabalarım Evim ve Alışveriş Aktif Hayatım Erdem Toplum Tatil ve Hobiler	4 Saat

Yukarıdaki tablo 1 incelendiğinde öğretim programında sınıflar, temalar ve ders saatleri yer almaktadır. Temalar incelendiğinde 5. sınıf öğrencilerinin Arapça dersine ses ve harfleri tanıma ile başlayıp, okuma ve yazma ile devam ettikleri görülmektedir. Arapça yazıldığı gibi okunduğu için diğer dillere göre daha kolay okunabilmektedir. Ancak sembollerden oluştuğu için öğrenciler yazarken zorlanmaktadır.

İmam Hatip Ortaokulundaki öğretim programı incelendiğinde temel olarak günlük hayattaki kelimeler ve konulara yer verildiği görülmektedir. 5. Sınıftan başlayıp 8. Sınıfa kadar olan konuların sıralanması basitten karmaşığa doğru gitmektedir. 9. sınıf öğretim programına bakıldığında ise ortaokul müfredatının devamı şeklinde alındığı ve sosyal hayattaki konulara yer verildiği tespit edilmiştir.

MEB'in hazırladığı yabancı dil öğretim programında öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme, anlama, konuşma, yazma becerilerinin kazandırılması planlanmaktadır. Bu kapsamda Öğretim Programı; öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlardan gelişmesini sağlayarak; etkili iletişim kurmalarını bunun neticesinde Arapçaya karşı olumlu tavır ve tutumlar sergilemelerini amaçlamaktadır. Bu konuda MEB Öğrenci merkezli eğitimi ele alarak, her öğrencinin farklı zaman, tarz ve hızda öğrenebileceği ilkesine dayalı, düşünme becerilerini geliştirmenin yaratıcı düşünceyi de geliştirdiğini kabul eden bir yaklaşım ile dili öğretmeye çalışmaktadır. Teknoloji çağında olduğumuz bu günlerde geleneksel yabancı dil öğretme metotlarının yerine daha

çok oyun, drama, tiyatro, film, sunum ve diyaloglar gibi daha güncel öğrenme teknikleri kullanılmaktadır. En etkili dil öğrenme metotları arasında dil uygulamaları, alt yazılı video ve film izleme gelmektedir.

Araştırmanın temel amacına ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- (i) Arapçayı bir yabancı dil olarak görüyor musunuz?
- (ii) Arapça dersine ön yargılı baktığınızı düşünüyor musunuz?
- (iii) Arapça okuması ve yazması kolay bir dil mi?
- (iv) Arapça İslam'ın dili olduğu için mi öğrenmek istiyorsunuz?

Dört Temel Dil Becerisi

Dinleme-Anlama

İnsanın kazandığı ilk ve en önemli beceri, dinleme becerisidir. İyi bir okuma, konuşma ve yazmanın olabilmesi için iyi bir dinlemenin olması gerekir (Emiroğlu, 2013). Her dilde olduğu gibi Arapçada dinleme ve anlama çok önemlidir. Dinleme, tek taraflı gerçekleşen bir beceri olarak düşünülmemelidir. Öğrenme sürecinde bir dili konuşmak için ilk başta o dili anlamak gereklidir. Bu doğrultuda öğretmenler, öğrencilere ilgilerine göre farklı dinleme içerikleri getirilebilir. Dinleme yapılırken özellikle işitsel ve görsel temaların seçiminde kullanılan içeriklerdeki cümle yapıları, vurgular, grafikler öğretim programı ile paralel olmalıdır. Dinleme etkinliğinden sonra anlama sürecinin gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmek için öğrencilere sorular sorularak kendi cümleleriyle cevapları ifade etmesi istenebilir. Bunun sonucunda eğitim sürecinde dinleme etkinliklerinin kalıcılığı sağlanabilir.

İmam Hatip Ortaokulundan gelen öğrencilerin dinleme ve anlamaları diğer öğrencilere göre daha iyidir. Arapça eğitimi almadan gelen öğrenciler bu süreçte zorlanabilir. Öğretmenler, ders dışında basit dinleme etkinlikleri yaparak, bu öğrencilerin eksilerini kapatıp derse daha çok motive olmalarını sağlayabilirler.

Konuşma

Yabancı dil öğrenim sürecinde en çok amaçlanan hedeflerden biri de o dilde kişinin sözlü olarak kendini ifade edebilmesidir (Gün, 2018). Tüm dillerde olduğu gibi Arapçada da öğrenciler konuşma becerilerinde hata yapmaktan korktukları için Arapçaya önyargıyla yaklaşmaktadır (Gün, 2018). Konuşmayan öğrencinin derse karşı ilgisi azalmakta ve özgüveni kırılmaktadır. Bunun için konuşmaları ilk başta kısa cümle kalıpları ile başlatılmalı ve öğrenciler konuşmaya teşvik edilmedir. Öğretmenler derslerde Arapçayı etkin konuşmalı, konuşurken jest, mimik gibi sözel olmayan iletişim yöntemlerini kullanmalıdır. Metinlerle ilgili soru-cevaplarda öğrencinin aktif olması sağlanmalıdır. Rol yapma, iletişim oyunları vb. etkinlikler kullanılarak ders monoton havadan kurtarılmalı ve öğrencinin tam katılımı sağlanmalıdır. Bireysel farklılıklar göz önüne alınarak çeşitlendirilen oyunlara ders saatinin beş ya da on dakikasının ayrılması ve bu etkinliklere de dersin ortasında veya sonunda yer verilmesi önerilmektedir (Demirel, 1993).

Okuma-Anlama

Okuma becerisi kimilerine göre yazılı bir metnin gözle takip edilmesi, beyinle algılanması; kimilerine göre de başlı başına özel bir eğitime ihtiyaç duyulan ve birbiri içine girmiş farklı etkenlerin bir araya gelmesiyle oluşan

bir süreçtir (Gıyasettin, 2012). Yabancı dilde okuma becerisi, konuşmanın ana kaynağını oluşturur. Kişi kelimeyi telaffuz edemediği takdirde hem konuşmada hem de yazı yazmada zorlanabilir.

Arapça Kuran-ı Kerim'in dili olması sebebiyle de küçük yaşta; Kuran kursu, cami vb. birçok yerde öğretilmektedir. Kuran harfleri harekeli olduğu için okunması kolaydır. Fakat 9. sınıf Arapça kitabındaki bazı metinlerde ve alıştırmalarda hareke olmadığı için öğrenciler zorlanmaktadır. Bunun için öğretmenler metni öncelikle sınıfa kendisi okumalı veya dinletmelidir.

Yazma

Yazma, bir süreci ve strateji kullanımını gerektiren bilişsel bir süreçtir (Öztürk,2012). Yazmak, duyduklarımızı, düşündüklerimizi ve görüp yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Özellikle yazma, her dilde olduğu gibi Arapça dil öğretiminde de dil becerisinin en son aşamasıdır. Okuma, dinleme ve konuşma becerilerini geliştiren bir öğrenci yazma becerisini de iletmektedir.

Arapça Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereç ve Materyaller

Ders Kitapları

Eğitimde en çok kullanılan araç ve gereçlerin başında ders kitapları gelmektedir. (Dondurmacı,2020) Ders kitapları öğrencilerin günlük hayatta kazanması gereken bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışları kapsar. Mili Eğitim Bakanlığı kitapları ve içeriklerini her sınıf düzeyine göre her yıl güncellemektedir (Din Öğretimi, 2021). Aynı zamanda Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, öğrenciler için sesli kitap, çalışma kitabı ve etkileşimli kitap gibi kaynaklarla öğretimi bilgisayar ortamında desteklemektedir.

Bilgisayar Sunumu

Sunum, bilgileri yenileyen, pekiştiren, hatırlatan, önemli noktaları öne çıkaran; bir çalışma sonucunu açıklayan, laboratuvar araştırmalarını sunan, anket sonuçlarını ifade eden; önemli olay ve olguları dile getirmek üzere yapılan konuşmalara denir. Sunumda, bilgisayar, CD, disket, projeksiyon cihazı, slayt makineleri, mikrofon gibi teknolojik araçlar her zaman ilgiyi arttırmaktadır. İletişim çağında olduğumuz şu dönemde her sınıfta bilişim tahtaları yer almaktadır.

Resimler-Fotoğraflar

Resim ve fotoğraflar, görsel zekâsı gelişmiş öğrenciler için çok önemlidir. Öğrencilerin öğrendikleri kelimenin görselini görmesi o kelimeyi hatırlamasında yardımcı olmaktadır. Yabancı dil öğretim sürecinde en çok kullanılan materyallerden birisidir.

YÖNTEM:

Verilerin Analizi:

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi kişilerin görüş ve özelliklerini bireyler açısından nasıl dağıldığını ortaya koyan bir araştırma modelidir. Bu kapsamda araştırmanın örneklemini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar Proje İmam Hatip Lisesinde eğitim gören 9. Sınıf öğrencilerinden 96 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanması için örnekleme alınan öğrencilere "Arapça Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 24 programı

ile analiz edilmiştir. Likert yapılı ölçeğin güvenilirlik düzeyinin belirlenmesi için Cronbach's Alpha analizi yapılmış, ölçeğin güvenilirlik katsayısının alt faktörlerde 0.72 ile 0.87 arasında değiştiği ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Verilerin analizinde ise elde edilen verilerin dağılımının normal dağılım göstermesi nedeniyle iki grup arasındaki farklılıkların incelenmesinde bağımsız örneklem için t testi, ikiden fazla gruplar arasındaki farklılıkların incelenmesinde de tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

1.BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizine ait ortaya çıkan bulgular ve yorumlar sunulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Değişkenlere Göre Dağılımları

Değişkenler	Grup	n	Yüzde%
Mezuniyet Durumu	İmam Hatip Ortaokulları	50	52,1
	Diğer Ortaokulları	46	47,9
Arapça Öğrenme Niyeti	Dersten geçmek	58	60,4
	Arapça konuşan topluluklarla iletişim kurmak	11	11,5
	Dini metinleri okumak ve anlamak	10	10,4
	Kariyer yapmak	9	9,4
	Diğerleri (Yurtdışına gitmek, Yabancı arkadaş edinmek vb.)	8	8,3
Arapça Çalışma Süresi	Hiç çalışmıyorum	69	71,9
	1-2 saat	16	16,7
	3-4 saat	6	6,3
	5 saat ve üzeri	5	5,2
Toplam		96	100,0

Öğrencilerin değişkenlere göre dağılımları incelendiğinde; %52,1'inin İmam Hatip Ortaokullarından, %47,9'unun diğer Ortaokullarından, %60,4'ünün Arapça öğrenme nedeninin dersten geçmek, %11,5'inin Arapça konuşan topluluklarla iletişim kurmak, %10,4'ünün dini metinleri okumak ve anlamak, %9,4'ünün kariyer yapmak ve %8,3'ünün yurtdışına çıkmak, yabancı arkadaş edinmek vb. sebepler olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin ders saatleri ve sınav haftası dışında Arapça çalışma süresine göre dağılımları incelendiğinde; %71,9'unun hiç çalışmadığı, %16,7'sinin 1-2 saat, %6,3'ünün 3-4 saat ve %5,2'sinin 5 saat ve üzeri süre çalışmaktadır.

Tablo 2: Öğrencilerin Arapça Dersine İlişkin Tutumları Düzeylerine Ait Normallik Testi ve Betimsel İstatistik Sonuçları

Alt Boyutlar	Merkezi Eğilim Ölçümleri			
	\bar{X}	s. s	Çarpıklık	Basıklık
Bilişsel	2,86	0,83	-0,192	-0,171
Duyuşsal	2,65	0,40	0,351	-0,132
Davranışsal	2,56	0,57	0,328	0,430
Arapça Dersine İlişkin Tutum	2,66	0,26	0,619	1,534

Verilerin dağılımını incelerken merkezi eğilim ölçümlerinden ortalama ve medyanın yakınlığının yanı sıra çarpıklık ile basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında olduğundan dağılımın normal olduğu görülmektedir. (George ve Mallery 2010). Öğrencilerin Arapça dersine ilişkin tutumlarına ait Betimsel bulgular incelendiğinde ölçeğin ortalaması ($\bar{x}=2,66$) olarak tespit edilmiştir. Bilişsel düzeyleri alt boyut ortalaması ($\bar{x}=2,86$), duyuşsal alt boyut ortalaması ($\bar{x}=2,65$) ve davranışsal düzeyleri alt boyut ortalaması ise ($\bar{x}=2,56$)'tır.

Tablo 3: Öğrencilerin Arapça Dersine İlişkin Tutumlarının Değişken Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Bağımsız Örneklem T-testi ve Anova Testi Sonuçları

Faktörler	Gruplar	n	$\bar{X}\pm s.s.$	t/F	p	Scheffe
	Mezuniyet Durumu					
Bilişsel	İmam Hatip Lisesi	50	3,08±0,98	-1,692	0,094	
	Anadolu Lisesi	46	3,41±0,95			
Duyuşsal	İmam Hatip Lisesi	50	2,77±0,69	-0,665	0,508	
	Anadolu Lisesi	46	2,87±0,79			
Davranışsal	İmam Hatip Lisesi	50	3,91±0,87	-0,545	0,587	
	Anadolu Lisesi	46	4,00±0,82			
Arapça Dersine İlişkin Tutum	İmam Hatip Lisesi	50	3,09±0,60	-1,029	0,306	
	Anadolu Lisesi	46	3,22±0,65			
	Arapça Öğrenme Niyeti					
Bilişsel	Dersten geçmek	58	3,31±1,00	0,378	0,824	
	Arapça konuşan topluluklarla iletişim kurmak	11	3,09±0,80			
	Dini metinleri okumak ve anlamak	10	2,95±1,08			
	Kariyer yapmak	9	3,31±1,01			
	Diğer	8	3,19±0,91			
Duyuşsal	Dersten geçmek	58	2,86±0,75	0,418	0,795	
	Arapça konuşan topluluklarla iletişim kurmak	11	2,76±0,40			
	Dini metinleri okumak ve anlamak	10	2,54±0,79			
	Kariyer yapmak	9	2,88±1,05			
	Diğer	8	2,84±0,64			
Davranışsal	Dersten geçmek	58	3,91±0,88	0,171	0,953	
	Arapça konuşan topluluklarla iletişim kurmak	11	4,09±0,83			
	Dini metinleri okumak ve anlamak	10	3,97±0,63			
	Kariyer yapmak	9	4,08±0,93			
	Diğer	8	3,88±0,91			
Arapça Dersine İlişkin Tutum	Dersten geçmek	58	3,18±0,65	0,329	0,858	
	Arapça konuşan topluluklarla iletişim kurmak	11	3,13±0,39			
	Dini metinleri okumak ve anlamak	10	2,94±0,58			
	Kariyer yapmak	9	3,23±0,82			
	Diğer	8	3,14±0,56			
Bilişsel	Arapça Çalışma Süresi					
	Hiç çalışmıyorum	69	3,19±0,98	0,256	0,857	

	1-2 saat	16	3,30±1,06			
	3-4 saat	6	3,50±0,89			
	5 saat ve üzeri	5	3,40±0,93			
Duyuşsal	Hiç çalışmıyorum ⁽¹⁾	69	2,72±0,72	3,113	0,030*	(1-3)
	1-2 saat ⁽²⁾	16	2,84±0,75			
	3-4 saat ⁽³⁾	6	3,46±0,57			
	5 saat ve üzeri ⁽⁴⁾	5	3,38±0,62			
Davranışsal	Hiç çalışmıyorum ⁽¹⁾	69	3,77±0,84	4,453	0,006*	(1-3)
	1-2 saat ⁽²⁾	16	4,39±0,66			
	3-4 saat ⁽³⁾	6	4,67±0,43			
	5 saat ve üzeri ⁽⁴⁾	5	4,14±0,91			
Arapça Dersine İlişkin Tutum	Hiç çalışmıyorum ⁽¹⁾	69	3,04±0,61	3,971	0,010*	(1-3)
	1-2 saat ⁽²⁾	16	3,28±0,58			
	3-4 saat ⁽³⁾	6	3,76±0,47			
	5 saat ve üzeri ⁽⁴⁾	5	3,57±0,55			

*p<0,05; t=bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. F=Tek yönlü Anova Testi Yapılmıştır.

Öğrencilerin Arapça dersine ilişkin tutumlarının değişken gruplarına göre farklılaşma durumlarının tespiti için yapılan bağımsız örneklem t-testi ve Anova testi sonucunda, katılımcıların Arapça dersine ilişkin tutumlarının ders ve sınav haftası harici Arapça çalışma sürelerine göre farklı olduğu görülmektedir. F=3.971; p=0.010; p<0.05). Sınav haftası harici 3-4 saat Arapça çalışan öğrencilerin Arapça ders çalışma süreleri (\bar{X} =3,76) belirlenmiştir. Katılımcıların duyuşsal tutumlarının ders ve sınav haftası harici Arapça çalışma sürelerine göre farklılık vardır. (F=3.113; p=0.030; p<0.05). Ders ve sınav haftası harici hiç Arapça çalışmayan öğrencilerin (\bar{X} =2,72) duyuşsal tutumları 3-4 saat çalışan (\bar{X} =3,04) ve 5 saat ve üzeri olan öğrencilere (\bar{X} =3,38) göre daha düşük seviyede olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların davranışsal tutumlarının ders ve sınav haftası harici Arapça çalışma sürelerine göre değişmektedir. (F=4.453; p=0.006; p<0.05). Ders ve sınav haftası harici hiç Arapça çalışmayan öğrencilerin (\bar{X} =3,77) davranışsal tutumları 3-4 saat çalışan (\bar{X} =4,67) ve 5 saat ve üzeri olan öğrencilere (\bar{X} =4,14) göre daha düşük seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Arapça Dersine İlişkin Tutum Ölçeğine Ait Güvenilirlik Analizi

Alt Boyutlar	Cronbach's Alpha
Bilişsel	0,728
Duyuşsal	0,863
Davranışsal	0,766
Arapça Dersine İlişkin Tutum	0,873

Öğrencilerin; Arapça dersine ilişkin tutumlarına ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, ölçeğe ait Cronbach's Alpha değerinin 0,873 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer ölçeğin güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir. Bilişsel tutumlarına ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach's Alpha değerinin 0,728 olarak hesaplanmıştır. Bu değer alt boyut güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğunu gösterir. Duyuşsal tutumlarına ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach's Alpha değerinin 0,863 olarak hesaplandığı belirlenmektedir. Bu değer alt boyut güvenilirliğinin çok yüksek

düzeyde olduğunu gösterir. Davranışsal tutumlarına ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach's Alpha değerinin 0,766 olarak hesaplandığı görülmektedir.

Sonuç

Bu çalışma, Proje İmam Hatip Liseleri 9. Sınıf öğrencilerinin Arapçaya olan ilgilerini araştırmayı ve öğrencilerin ilgilerini artırmak için neler yapılması gerektiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ülkemizin son zamanlarda çeşitli sebeplerden dolayı göç alıyor olması; ekonomik, sosyal ve kültürel vb. birçok alanda Arap ülkeleri ile ilişkilerimizin artması, Arapçaya olan ilginin de büyümesine sebep olmuştur. Artık insanlar, Arapçayı Kuran-ı Kerim'in dili olarak değil yabancı bir dil olarak görmeye başlamışlardır.

Öğrencilerin Proje İmam Hatip Lisesini tercihi etmelerinin sebepleri, bu okulların yüksek puanlı öğrencileri alması, bu okullardaki öğretmenlerin seçilmesi, öğrencilerin pozitif ilimlerin yanında İslami ilimleri de öğrenmek istemeleri, bu okulların diğer okullara göre daha sakin ve saygın bir ortamın olması, ailelerin bu okulu tercih etmesi gibi birçok sebep görülmektedir. Öğrenci hangi sebeple gelirse gelsin bu okullarda dini eğitim verileceğini göz ardı etmemelidir. Çünkü Proje İmam Hatip Liselerinin amacı sadece fen ve sosyal bilimler alanından başarılı öğrenci yetiştirmek değil aynı zamanda dinini doğru kaynaklardan öğrenen inancılı gençler yetiştirmektir.

Öğrencilerin Arapça dersine karşı ilgi ve tutumlarının olumsuz olmasının sebepleri arasında öğrencilerin ailelerinin isteğiyle bu okula gelmesi, derslerin ezberci yöntemlerle ilerlemesi, öğretmenin yanlış teknik ve yöntemler kullanması, konuşmaya dayalı eğitim yerine gramer üzerinden derslerin işlenmesi, Arapça dil bilgisinin zor olması, okul dışında herhangi bir yüksek öğrenim sınavında Arapça dersinden soru sorulmaması ve dersin uygulamaya yönelik değil de teorik bilgiye dayalı olmasıdır. Öğretmenlerin dersi sevdirebilmeleri için duyarlı, özverili ve dil öğretiminde gerekli yöntem ve tekniklere sahip olması elzemdir.

Bilgi çağında yaşadığımız şu günlerde teknolojiyi derslere entegre etmek için gerek hizmet içi eğitim yoluyla gerekse öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri yoluyla teknoloji, Arapça derslerinde daha fazla kullanılmalıdır. Öğretmenlerin geleneksel öğretim yaklaşımlarının dışına çıkarak soru cevap tekniğinin yanında gösteri, rol yapma, drama, benzetme, grup çalışmaları, mikro öğretim, iletişim ve gramer oyunları gibi yapılandırıcı eğitim sistemine geçmeleri ve öğrencileri aktif olarak derse dahil etmeleri gerekmektedir. Proje İmam Hatip Liselerine öğrenciler, proje kapsamında verilen imkânlar dahilinde yurtdışı eğitime yönlendirilmelidir. Proje İmam Hatip Liselerinde Ana dili Arapça olan öğretmenler istihdam edilmeli ve konuşmaya yönelik aktiviteler artırılmalıdır. Arapça öğretiminde kullanılan dört temel dil becerisini, öğretmenler her temaya göre uyarlamalı ve geliştirmelidirler. Öğretmeler öğrencilerle beraber Arapça film, dizi, dergi, gazete gibi yayın organlarını takip etmeli ve öğrencilerin ilgileri doğrultusunda onlara ev ödevi verilmelidir.

Kaynakça/References/المراجع

- Abır, B. (2015). "Anadolu İmam Hatip Liselerinde Arapça Dersine Giren Öğretmenlerin Profilleri ve İletişimsel Yaklaşımına Arapça Öğretimine İlişkin Farkındalıkları", Gazi Üniversitesi.
- Aktaş, T. (2004). "Yabancı Dil Öğretiminde İletişimsel Yeti", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- Aydın, M. Z. (2000). "Arapçayı Nasıl Öğretelim?" Din Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar, AKDEM.

- Bilgin, B., (1980). *Türkiye'de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri*, Ankara.
- Çetin, İ. (2017). “*Anadolu İmam Hatip Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Okula İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*”. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Daban, Z. (2019). *İmam-Hatip Liselerinin Tercih Nedenleri*. Denizli. Retrieved from <http://acikerisim.pau.edu.tr/xmlui/handle/11499/28021>
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler Yöntemler Teknikler*. Ankara, Usem Yayın
- Demirel, Ö. (2000). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler*, DER yayınları
- Demirel, Ö. (2016). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara Pegem Akademi.
- Dertli, S. O. (2019). “*İmam-hatip lisesi son sınıf öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşleri*”, Hitit Üniversitesi.
- Diñçer, N., (1974). “*1913'ten Bugüne İmam Hatip Okulları Meselesi*”, Çukurova Üniversitesi
- Dondurmacı, A (2020). “*İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretmenlerinin Yöntem Bilgisi Yeterlilikleri*”, İstanbul Aydın Üniversitesi
- Emiroğlu, A., Uyanık, N. (2019). Atatürk Dönemi İmam-Hatip Mektepleri Üzerine Bir Deđerlendirme. *Mevzuat Sosyal Bilimler Dergisi*,
- Erikođlu, E. N. (2019). “*İmam hatip öğrencilerinin okul tercihlerine etki eden faktörler*”. Marmara Üniversitesi.
- Gültekin, S. (2013). “*İmam Hatip Ortaokulları 5. Sınıflarda Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*”, Gazi Üniversitesi
- Gün, M., (2018). “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Akran Deđerlendirmesinin Öğrencilerin Yazma Kaygısına*”, Hacı Bektaş Veli üniversitesi
- Kervankaya, F. (2014). İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi Üzerine Bir Deđerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*,.
- Kocabey, H. (2019). “*İmam hatip liselerinde Arapça konuşma öğretimi (tespit ve değerlendirme)*”. Marmara Üniversitesi.
- MEB, (1994). *Milli Eğitim ile İlgili Bilgiler*, Ankara
- MEB. (2016). *Hazırlık Sınıfı Projesi Uygulayan Anadolu İmam Hatip Liseleri*. Ankara -Vizyon Belgesi-.
- Öztürk, K. (2013) İlköğretim ikinci kademesi öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değerşkenler açısından incelenmesi makalesi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergi*
- Özyiđit, M. (2018). “*Öğrencilerin İmam-Hatip Ortaokullarını Tercih Nedenleri*”. Pamukkale Üniversitesi.
- Özyurt, Ş. (2015). “*İmam Hatip lisesi Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilik Alguları*”. Gaziantep Üniversitesi.
- Semerci, A. (2012). “*İlahiyat Fakülteleri Hazırlık Sınıflarında Arapça Öğretiminde Kullanılan Yöntemler*”, Erciyes Üniversitesi
- Yaman, G. (2016). “*Anadolu İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Öz-Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri*”.

Isparta İli Örneği". Süleyman Demirel Üniversitesi.